

2023 11 16-17  
Passing on Resilience  
**Perduodamas atsparumas**  
Tarpdisciplininė programa, skirta  
**atminčiai**

## PROGRAMA

Kuratorė Monika Dorniak

### Lapkričio 16 d.

#### 15.00–16.00 val.

Rasa Antanavičiūtė ir Austėja Tavoraitė– *Nutrauktas šimtmečius trukęs tęstinumas*

Vieta: Nacionalinės dailės galerija, paroda *Wilno, Vilnius, Wilne*

Formatas: pokalbis apie istoriją ir ekskursija po parodą

Antrojo pasaulinio karo metais ir iškart po jo Vilniaus gyventojų sudėtis dramatiškai pasikeitė, todėl nutrūko asmeninis ir istorinis pasakojimas, siejantis gyventojus su šiuo miestu, o taip pat ir šimtmečius trukęs tęstinumas. Išplėstinėje ekskursijoje atkreipsime dėmesį į XX a. Vilniaus demografinius pasikeitimus ir aptarsime dėl jų kylančius nesusipratimus, kurie lydi mūsų santykį su miestu. Pasivaikščiavimas ir pokalbis vyks parodoje „Wilno, Vilnius, Wilne“, dalyvaujant parodos gidei.

#### 16.00–17.00 val.

Ieva Balčiūnė, Michal Jurgielewicz, Jonas Palekas – *Pasaldinimas*

Vieta: Nacionalinės dailės galerijos vestibulius

Formatas: istorijų pasakojimo ir maisto dirbtuvės

Šiose interaktyviose ir (karčiai) saldžiose dirbtuvėse aptarsime raminamąsias ir slopinamąsias cukraus savybes, svarstydami, kiek jos gali pakeisti istorinius naratyvus. Skanėstai padeda mums pamiršti skausmą, bet kas atsitiks, jei sudėtingu laikotarpiu jais bus siekiama užvaldyti mintis? Kartu su mokslininke Ieva Balčiūne ir menininkais Michalu Jurgielewicziumi bei Jonu Paleku šią temą nagrinėsime per istorijų pasakojimo prizmę, kurdami nostalgiką bei gundantį vaflynį pyragą. Registruotis nebūtina.

### **17.30–20.00 val.**

Kamal Ahamada – *Orumo atgavimas per kultūrą*

Vieta: Nacionalinės dailės galerijos auditorija

Formatas: paskaita ir dirbtuvės

-> [Būtina registracija](#)

Šiame hibridiniame seminare, kuriame paskaita derinama su interaktyvia dalyvių veikla, gilinsimės į orumo sąvoką ir jos kultūrinės apraiškas kolonizuotose visuomenėse. Remdamiesi Komorų salų „Aanda“ arba „Didžiųjų vestuvių“ tradicija, kaip tyrimo objektu, aiškinsimės, kaip Komorų salų gyventojai taiko kultūrinę praktiką gydymui, taip pat siekdami atgauti orumą. Tai stiprus atsakas į istorines ir tebesitęsiančias traumas, patirtas dėl dešimtmečius Prancūzijos vykdytos kolonizacijos, dėl kurios šalis atsidūrė skurde ir neviltyje. Dirbtuves vainikuos kultūrinė inscenizacija, kurioje visi aktyviai prisidėti bus skatinami visi dalyviai. Prašome registruotis.

### **Visą dieną**

Katherina Gorodynska – *Viskas, ko nėra*

Vieta: Nacionalinės dailės galerijos vestibulius

Formatas: instaliacija ir performansas

Teksto, kuris buvo parašytas tam, kad būtų atpasakojamas, pradžioje bus pristatoma instaliacija. Tai beveik tuščias kambarys. Instaliaciją pamatysime būsimajame laike, nes erdvė, apie kurią kalbės Katherina Gorodynska, pasirodys nesanti reali erdvė. Tai reiškia, kad ji dar neegzistuoja. Ukrainiečių kilmės vokiečių menininkės instaliacija bus išplėtotą per dvi dienas. Ją papildys performatyvūs intarpai, kurie pasirodys įvairiose vestibulio vietose skirtingu laiku. Būkite atidūs!

### **Lapkričio 17 d.**

#### **12.00 –16.00 val.**

Liza Baliasnaja ir Rūta Junevičiūtė – *Jautrūs taškai: traumos raiška kūne*

Vieta: SODAS 2123

Formatas: somatinės dirbtuvės

-> [Būtina registracija](#)

Poetas *CAConrad* rašo „Esam laiko mašinos/iš vandens ir kraujo/modeliuotos nyksmui/jeigu neatleisim traumos“ („We are time machines/ of water and flesh/ patterned for destruction/ if we do not release the trauma.“)

Trauma visados įvyksta kūne. Tai yra neverbalinis pasakojimas, kuriuo mūsų kūnas praneša apie tai, kas saugu ir kas ne. Tai ne trūkumas ar silpnybė, bet nepaprastai efektyvus reikmuo gyvenimui tęstis. Mes visi esame kūnai, gimę iš kitų kūnų, maitinami ir maitinantys kūnais. Baimė vienoje kartoje pereina į dirglumą ir nerimą kitoje. Piktai žmonės gyvena piktuose kūnuose, o išsigandę – kūnuose, kurie nesiliauja būdrauti. Kūnas mena ir užtikrina įsiminimo galimybę. Kūnai ne tik yra atminties vietos, bet ir portalai susisiekti su praeitimi. Dėmesys tam, ką kūnas komunikuoja, gali būti veiksmingas įrankis atrakinti ir keisti savo santykį

su traumine žyme. Mes klausiame savęs, ar neturėtume laikyti savęs atsakingais/-omis už tai, kad nešiojame transgeneracinę traumą su užprogramuotu polinkiu pakartoti, vietoj to, kad ją paleistume? Kaip somatinės praktikos ir bendrabūvio formos gali skatinti kolektyvinį ir asmeninį potrauminį augimą? Kaip į kūną orientuotos priegios gali gydyti holistines žaizdas, saugomas gėdos ir atsiribojimo sluoksnių, ir fragmentuojančias mūsų įkūnytas patirties tiesas?

*Dirbtuvės atviros ribotam žmonių skaičiui (10 dalyvių). Kviečiami visi norintys ir nereikia jokios somatinės ar judesio praktikos patirties. Jeigu turite specialiųjų poreikių, prašome mus informuoti iš anksto. Rezervuoti vietas į dirbtuves galima iki lapkričio 14 d. (23.59 val.), laikantis eiliškumo principo. Prašome registruotis.*

### **17.00–18.00 val.**

Danutė Gailienė – *Kova su bejėgyste*

Vieta: Nacionalinės dailės galerijos auditorija

Formatas: diskusija (moderuoja Monika Dorniak)

Kultūrinių ir epigenetinių traumų tyrimai yra populiarūs tarpdisciplininių tyrimų tema, kuri mūsų visuomenei tampa vis svarbesnė. Postskaitmeninėje visuomenėje vartotojai nuolat susiduria su žiauriais vaizdais, pavyzdžiui, neseniai matytomis Ukrainos karo nuotraukomis. Kokį poveikį tokie šokiruojantys vaizdai daro, pavyzdžiui, sovietų okupacijas išgyvenusių žmonių palikuonims? Ar traumos perdavimas iš kartos į kartą yra susijęs su atsparumo perdavimu iš kartos į kartą? Kuratorės Monikos Dorniak ir profesorės Danutės Gailienės pokalbyje nagrinėjami šie ir kiti klausimai, pabrėžiant atsparumo svarbą mūsų laikais.

### **18.00–18.50 val.**

Agnė Jokšė – *Besąlygiška meilė*

Vieta: Nacionalinės dailės galerijos auditorija

Formatas: filmo peržiūra

„Besąlygišką meilę“ sudaro keli tarpusavyje susieti skyriai, per kartų santykių prizmę nagrinėjantys temas, susijusias su globa, atjauta ir meile. Jos įkurdinamos lygiagrečiai visuomeniniams ir politiniams pokyčiams, vykusiems Lietuvoje apie 1990-uosius, kai iš Sovietų Sąjungos ir jos ekonominių bei ideologinių modelių buvo pereinama į šiandieninę nepriklausomą valstybę (ir jos neoliberalią, kapitalistinę ir vadinamąją „vakarietišką“ ideologiją).

Turėdama omenyje šį specifinį geografinį ir sociopolitinį kontekstą, Agnė Jokšė kelia klausimą: kaip dvi sociologiškai tokios skirtingos – vadinamosios „prarastoji“ ir „nepriklausomybės“ kartos, kurių viena susiformavo iki 1990-ųjų pereinamojo laikotarpio, o kita gimė atkūrus suverenią Lietuvą – tapo tokios artimos, tuo pačiu likdamos politiškai ir ideologiškai toli viena nuo kitos? Kaip tų kartų susidūrimai veikia šių dviejų grupių, dažnai glaudžiai siejamų šeimos ryšiais, santykių dinamiką?

„Besąlygiškoje meilėje“ Jokšė stebi ir seka šeimos santykių gijas, vedančias į, atrodytų, paprastas, tačiau švelnias emocijų buveines. Filmuodama ir užduodama klausimus savo didelei šeimai Lietuvoje bei lietuvių išeivijai Europoje, ji surašo jų ritualus ir renka prisiminimus, bandydama sulipdyti šios „prarastos“ kartos, kuriai priklauso jos tėvai, portretą. Nors Jokšės tyrimai paremti kartų skirtumų bei kultūrinių traumų idėjomis, „Besąlygiškos meilės“ erdvė yra rami. Ji siekia giliau nei nusivylimas ir konfliktai ir pereina į bendrą artimumo būseną, kurioje žmogus – susitaikęs, besiilsintis, juokaujantis, susijaudinęs ir

besidalijantis su kitais. Šios valandos atskleidžia, kokia banali yra besąlygiška meilė – ir kokia būtina bei nepakeičiama priešinantis blogio banaliumi.

(Teksto autorė Monika Kalinauskaitė)

### **19.00–19.30 val.**

Katherina Gorodynska ir Agnė Jokšė – *Kalbos prievarta*

Vieta: Nacionalinės dailės galerijos auditorija

Formatas: diskusija (moderuoja Monika Dorniak)

leškodami atsakymų, išgyvenusiųjų palikuonys dažnai stengiasi kapstyti praeities žaizdose ir atskleisti savo protėvių patirtį. Tačiau kas turi teisę atverti praeities skaudulius? Ir kokią reikšmę bei pasekmes gali turėti prisiminimų slėpimas? Šiame Monikos Dorniak moderuojamame pokalbyje bus nagrinėjama pusiausvyra tarp patirčių slėpimo ir atskleidimo, taip pat tarp šeimos istorijų pasakojimų ir meninių tyrinėjimų.

### **19.30–21.00 val.**

Michal Jurgielewicz ir Jonas Palekas – *The Practice Of Airing*

Vieta: Nacionalinės dailės galerijos vestibulius

Formatas: instaliacija ir performatyvi vakarienė

Sėdint kartu aplink laužą ar už vakarienės stalo atsiranda jaukumo pojūtis ir sukuriami glaudūs ryšiai. Kaip atsiranda ši šiluma, kodėl jaučiamės saugūs dalydamiesi maistu ir savo pažeidžiamumu, iššūkiams bei emociniais išgyvenimais? Kaip galime užtikrinti prieinamumą ir solidarumą meno institucijose, kad visi turėtų galimybę būti išgirsti?

„The Practice Of Airing“ yra dviejų dienų performansas ir susibūrimo erdvė, kurios centre – maistas. Ši erdvė skatina mus vienus su kitais dalytis savo santykiu su modernizacija, nostalgija, atmintimi, istorijos ištrynimu, transformacija, trauma ir sveikimu. Per dvi dienas maisto ruošimas, maisto gaminimas ir surinktų objektų išdėstymas pertvarkys institucinę Nacionalinės dailės galerijos choreografiją, publika bus kviečiama spontaniškai dalyvauti, o paskutinę programos dieną vyks jauki vakarienė.

*Kviečiame prisidėti prie „The Practice Of Airing“ akcijos Nacionalinėje dailės galerijoje. Galbūt turite dovanojamų baldų, namų apyvokos daiktų, o gal turite daiktų, kurie Jus turi ypatingą reikšmę bei pasakoja istorijas, kuriomis norėtumėte pasidalyti su kitais? Atneškite juos lapkričio 16 d. į Nacionalinę dailės galeriją. Kartu su menininkais galėsite sukurti kolektyvinę namų aplinką, kurioje vyks kūrybinės dirbtuvės, diskusijos, pokalbiai ir performansai.*

### **Visą dieną**

Katherina Gorodynska – *Viskas, ko nėra*

Vieta: Nacionalinės dailės galerijos vestibulius

Formatas: instaliacija ir performansas

Teksto, kuris buvo parašytas tam, kad būtų atpasakojamas, pradžioje bus pristatoma instaliacija. Tai beveik tuščias kambarys. Instaliaciją pamatysime būsimajame laike, nes erdvė, apie kurią kalbės Katherina Gorodynska, pasirodys nesanti reali erdvė. Tai reiškia, kad ji dar neegzistuoja. Ukrainiečių kilmės vokiečių menininkės instaliacija bus išplėtotą per dvi dienas. Ją papildys performatyvūs intarpai, kurie pasirodys įvairiose vestibulio vietose skirtingu laiku. Būkite atidūs!